

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

« ____ » _____ 2017 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво торгівля та біржова діяльність»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: «Проблеми безробіття населення в Україні»

Виконавець:

студент 66 групи факультету ЕУП

Мороз Михайло Олегович

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

Канд.екон.наук, доцент кафедри Е,Пта УБ

(науковий ступінь, вчене звання)

Доброва Наталя Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БЕЗРОБІТТЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ	
1.1. Сутність, види та показники оцінки безробіття.....	7
1.2. Основні причини та соціально-економічні наслідки безробіття.....	19
1.3. Досвід подолання безробіття в розвинутих країнах світу.....	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ	
2.1. Характеристика сучасного ринку праці.	33
2.2. Аналіз динаміки показників безробіття.....	46
2.3. Напрями державного регулювання зайнятості населення.....	56
2.4. Експертна оцінка та прогноз рівня зайнятості та безробіття.....	62
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
3.1. Вдосконалення нормативно-правового середовища у сфері регулювання ринку праці.....	69
3.2. Характеристика Програми зайнятості населення на 2017-2020 роки.....	83
3.4. Напрямки зміни державної політики зайнятості.....	87
3.5. Обґрунтування заходів щодо стабілізації ринку праці.....	98
ВИСНОВКИ.....	104
Список використаних джерел	108
Додатки.....	118

ВСТУП

Актуальність теми. Україна перебуває в умовах нестабільної політичної ситуації, що яскраво відображається на економіці країни. Викликане веденням військових дій на сході України, разюче погіршення ситуації після 2014 року призвело до затяжної економічної кризи, що, в свою чергу, позначається у дисбалансі всіх макроекономічних показників. Наслідком дестабілізації є падіння виробництва, скорочення рівня життя населення, зниження інвестиційної діяльності, суттєве підвищення рівня інфляції та безробіття.

В умовах територіальної та політичної невизначеності, Україна зазнала значних втрат, в тому числі й демографічних. Втрати серед економічно активного населення і в той же час недостатнє використання трудового потенціалу країни на фоні політичної та економічної невизначеності (у формі безробіття) відображаються на економічній ситуації. А саме людський потенціал є одним з основних факторів стабільності економіки.

В зв'язку з цим, проблема безробіття в умовах дестабілізації країни в цілому, повинна стати однією з провідних проблем, які необхідно розв'язати для досягнення покращення економічної ситуації в умовах затяжної економічної кризи. Саме це створює необхідність більш детального теоретичного дослідження безробіття, його причин та визначення можливостей його подолання.

У ринковій економіці безробіття виступає як результат взаємодії між попитом на робочу силу та її пропозицією. У країнах з розвиненою економікою безробіття може стати, як правило, наслідком зростання виробництва і його структурної перебудови в результаті науково-технічного прогресу, скорочення виробництва якого-небудь товару внаслідок його неконкурентоспроможності, що веде до скорочення зайнятості населення. Українське безробіття принципово відрізняється за своїми передумовами від аналогічних явищ у країнах Заходу. Справа в тому, що в даний момент наша країна ще не вийшла з економічної кризи, яка протікає в усіх сферах суспільства. Ця ситуація

зумовлена безліччю факторів – як економічних, так і соціальних і політичних. На тлі саме цієї кризи виник основний фактор, що сприяє виникненню і зростанню безробіття в країні – це вивільнення робочої сили на етапі загального спаду виробництва, що призвело до розпаду господарських зв'язків, закриття підприємств, значних скорочень централізованих інвестицій. Специфіка українського безробіття визначається також тим, що на відміну від країн з розвинутою економікою, з їх перевиробництвом товарів і обмеженістю ринку, в Україні немає непереборних перешкод для створення нових робочих місць для безробітних, адже ємність українського ринку для виробництва товарів та послуг далека від вичерпання [1].

При аналізі сучасного стану безробіття в умовах нестабільної економічної ситуації можна дійти висновку, що для розв'язання цієї проблеми потрібно вжити заходів, що не можуть обмежуватися тільки сферою трудових відносин. Розробка дієвої економічної стратегії вимагає кардинального реформування внутрішніх макроекономічних механізмів, що залишаються дуже невиразними.

Питання регулювання зайнятості та безробіття знайшли відображення у працях вітчизняних та зарубіжних науковців С. М. Злупко [2], А. Сміт [3], Дж. Кейнс [8], М. Г. Акулов [10], О. А. Грішнова [11], З.П. Бараник [14], С. І. Бандур [24] та ін. Проте, незважаючи на значний науковий доробок названих учених, та з огляду на динамічність процесів на ринку праці та специфіку розвитку українського ринку праці дана тема потребує постійного вивчення.

Мета роботи полягає у розробці пропозицій та напрямів розв'язання проблеми безробіття на національному рівні в умовах кризи економіки України.

Завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

1. Дослідити теоретичні аспекти безробіття населення в Україні.
2. Охарактеризувати сутність, види та показники оцінки безробіття.
3. Визначити основні причини та соціально-економічні наслідки безробіття.
4. Дослідити досвід подолання безробіття в розвинутих країнах.
5. Проаналізувати стан ринку праці в Україні.

6. Проаналізувати динаміку показників безробіття.
7. Дослідити напрями державного регулювання зайнятості населення.
8. Провести експертну оцінку та прогноз рівня зайнятості та безробіття в Україні.
9. Надати оцінку проблем безробіття в Україні.
10. Проаналізувати тенденції та перспективи розвитку національного ринку праці.
11. Проаналізувати Програму зайнятості населення на 2017-2020 роки
12. Обґрунтувати напрями зміни державної політики зайнятості.
13. Обґрунтувати заходи щодо стабілізації ринку праці.

Об’єкт дослідження – це процес безробіття та подолання кризисних явищ на ринку праці.

Предмет дослідження – безробіття, особливості явища та його виникнення в умовах кризи.

Методи дослідження. При написанні дипломної роботи застосовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні наукові методи: наукового пізнання, аналізу, синтезу, абстракції та узагальнення – для розкриття сутності категорій “безробіття” та “довготривале безробіття”; історичний та логічний – для ретроспективного аналізу розвитку наукової думки; аналізу, деталізації, класифікації та систематизації – при визначенні основних показників довготривалого безробіття; статистичного та порівняльного аналізу – під час проведення оцінки динаміки загальних показників функціонування ринку праці; математичного моделювання – при дослідженні впливу ряду факторів на рівень довготривалого безробіття та розрахунку прогнозних його значень; графічний – для наочного зображення статистичного матеріалу, підкріплення окремих теоретичних і практичних положень.

Інформаційну базу дослідження складають закони України та інші нормативно-правові акти, статистичні дані щодо розвитку ринку праці України, наукові статті, навчальні посібники та дисертації вітчизняних та зарубіжних вчених, а також статистичні дані безробіття по Україні.

Публікації та апробація результатів дослідження

1. Мороз М. Проблема безробіття населення в Україні/ матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції: Розвиток економіки та планування бізнесу в сучасних умовах: проблеми та шляхи вирішення. (Одеса, 14-15 вересня 2017 р.). – Одеса: Ротапринт, 2007. – С.40.
2. Мороз М. Шляхи подолання безробіття на території українського Причорномор'я/ Всеукраїнська науково-практична конференція: Трансформація економіки та права в умовах системних реформ України (Одеса, 27 жовтня 2017 р). - Одеса: ОТЕІ КНТЕУ, 2017. – С. 43.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких:

1. Проблема безробіття є досить актуальною на сьогоднішній день і вимагає розробки та реалізації соціальних гарантій як від держави, так і від регіональних органів влади. Проблема безробіття – це проблема, яка потребує негайного вирішення і глибокого наукового аналізу та вироблення на цій основі практичних рекомендацій, які можуть використовуватися для розробки і реалізації ефективної соціально-економічної політики, направленої на забезпечення продуктивної зайнятості економічно активного населення країни, зменшення рівня безробіття до мінімального соціально – допустимого рівня.

2. Розвинутими країнами використовуються різні за своєю суттю та характером принципи і методи регулювання зайнятості. Для ґрунтовного визначення зарубіжного досвіду необхідно дослідити динаміку змін у соціально-економічній ситуації у країні. Наразі МОП є організацією, яка робить можливим співробітництво спеціалістів різних країн з обміну власним досвідом регулювання та розробляє рекомендації, що можуть бути впроваджені в Україні.

3. Провівши аналіз безробіття за соціально-демографічними групами та видами економічної діяльностями дійшли до висновку, що відбулося своєрідне оздоровлення ринку праці України, оскільки показники безробіття в 2017 році зменшилися порівняно з кризовим 2014 роком. Проте, велика кількість проблем і надалі залишилась невирішеною.

4. Головними завданнями державного регулювання ринку праці є максимальне зниження рівня безробіття та підтримання оптимального співвідношення між попитом і пропозицією робочої сили. Однак необхідно зазначити, що державне регулювання ринку праці не повинно призводити до неефективного функціонування підприємницьких структур. Держава має сприяти створенню нових робочих місць, для чого застосовуються кошти

Фонду загальнообов'язкового соціального страхування України на випадок безробіття .

5. Спрогнозуваний рівень безробіття населення України на 2017-2019 рік на основі даних статистичних спостережень Державної служби статистики з 2004 по 2016 рік. Цей період охоплює 12 років і його достатньо для побудови адекватної моделі. Побудована трендова модель має коефіцієнт достовірності (детермінації) – 0,5148. Це говорить про адекватність побудованого тренду та його середню достовірність. Таким чином відповідно проведеному прогнозу у 2017 році рівень безробіття складе – 9,4%, 2018 році – 9,2% та 9,0% у 2019 році. Отриманні данні знаходяться як раз між прогнозами МВФ та ухваленого прогнозу КМУ. Таким чином вважаємо побудовану нами модель найбільш достовірною та наближеною до реальності.

6. Дбайливе еколого-економічне господарювання є необхідною передумовою сталого розвитку нашого суспільства, що, в свою чергу, сприятиме створенню нових робочих місць, формуванню нової продуктивної та ресурсоефективної зайнятості, підвищенню рівня життя та здоров'я людей, вирішенню різноманітних екологічних проблем. Участь України у діяльності МОП і використання наявного досвіду є вкрай необхідним та корисним, особливо у період проведення економічних реформ. Україна ратифікувала більше дев'яносто конвенцій МОП у царині ринку праці, які стали складовою національного трудового права.

7. Новий Закон України “Про зайнятість населення” покликаний створити в Україні гнучкий ринок праці і допомогти державі подолати безробіття, проте не можна з впевненістю сказати, що його положення докорінно змінять ситуацію у сфері зайнятості населення в країні. Ми можемо тільки сподіватися на дієвий механізм реалізації його норм, інакше, замість обіцяних “тисяч робочих місць”, отримаємо розчарування і невиправдані надії.

8. У програмах, розроблених в Україні, узагальнюються конкретні заходи щодо створення відповідного правового, організаційного та методичного забезпечення політики зайнятості за такими напрямками:

- формування механізму диференційованого підходу щодо збереження робочих місць;
- створення механізмів реалізації політики зайнятості в загальнонаціональних програмах (зокрема в програмах громадських робіт, сприяння зайнятості молоді, відродження села та ін.);
- регулювання трудових міграцій;
- забезпечення додаткових гарантій зайнятості населення окремим категоріям громадян;
- сприяння професійній мобільності;
- розвиток соціально-трудова відносин;
- удосконалення інформаційно-статистичної бази щодо розвитку ринку праці;
- сприяння зайнятості шляхом розвитку соціального партнерства.

9. Запорукою успішного впровадження державної Програми розвитку робочих місць є її взаємоузгодження з індикативними показниками перепідготовки та професійного навчання безробітних, тобто маєтсь на увазі забезпечення збалансованості пропозиції робочої сили з пропозицією робочих місць.

Для реалізації цього положення важливою є кооперація державної політики у сфері зайнятості та освіти, що має бути сформована на вирішення таких ключових завдань:

- вдосконалення механізму державного замовлення, яке б відповідало реаліям ринку праці та задовольняло попит на кваліфіковану робочу силу;
- обмеження підготовки кадрів гуманітарного профілю, натомість, фінансування професійно-технічної освіти, що дозволить підвищити престиж робітничих професій.

10. Політика флексік'юриті може стати дієвим інструментом оновлення ринку праці всієї України. Цей нескладний інституційно-процесуальний регулятор забезпечить перехід частини економічно активного населення від стану “незайнятість” до стану “зайнятість”, надасть можливість залучити

більшу частину працівників до роботи на рентабельних і перспективних підприємствах, що сприятиме зростанню ВВП та макроекономічній стабілізації країни.

11. Запропонований і підхід до розробки стратегії вдосконалення структури зайнятості заснований на поєднанні положень традиційної концепції зайнятості та концепції флексік'юриті (flexicurity), яка уможливорює знаходження рівноваги між забезпеченням гнучкості ринку праці (flexibility) і соціальним захистом працівників (security), взаємодоповнюючи та взаємопосилуючи їх, що дозволяє сформулювати стратегію, адаптовану до нормативних, демографічних, трудових і регіональних умов функціонування ринку праці України. Обґрунтування використання нестандартної зайнятості в умовах демографічної кризи та прекаризації трудових відносин розширює уявлення про нестандартну зайнятість як гнучку форму використання найманої праці з нетиповими організаційними умовами, робочими місцями, робочим часом, коригування її сприйняття як форми зайнятості для низькокваліфікованої праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Транченко Л.В. Безробіття як соціальна проблема ринкового суспільства /Л.В. Транченко// Економіка та держава. – 2012. -№4. – С.12-13.
2. Злупко С. М. Економічна думка України : навч. посібник / С. М. Злупко. – Л. : ЛНУ імені Івана Франка, 2000. – 496 с.
3. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй / А. Сміт ; пер. з англ. – К. : Port-Royal, 2001. – 612 с.
4. Мальтус Т. Опыт о законе народонаселения / Т. Мальтус // Антология экономической классики : в 2 т. – М. : МП “Эконов”, 1993. – Т. 2. – 485 с.
5. Кене Ф. Избранные экономические произведения / Ф. Кене ; пер. с франц. – М. : Соцэкгиз, 1960. – 551 с.
6. Экономика и социология труда: (социально-трудовые отношения) : учебник / Под ред. В. Гаги. – Томск : Изд-во Томского госуниверситета, 2008 – 340 с.
7. Маркс К. Наймана праця й капітал / К. Маркс; пер. з нім. – Х. : Червоний шлях, 1925. – 498 с.
8. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. М. Кейнс ; пер. с англ. проф. Н. Н. Любимова; под ред. д. э. н., проф. Л. П. Куракова. – М.: Гелиос АРВ, 2002. – 352 с.
9. Доброва, Н.В. Складові елементи інфраструктури підтримки малого підприємництва на регіональному рівні / Наталя Василівна Доброва; за ред.: М.І. Зверякова (голов. ред.) та ін. // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць (ISSN 2313-4569). – Одеса: Одеський національний економічний університет, 2015. – № 57 – С.179-186.
10. Акулов М. Г. Економіка праці і соціально трудові відносини : навч. посібник / М. Г. Акулов, А. В. Драбаніч, Т. В. Євась та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 328 с.
11. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносини : підручник / О. А. Грішнова. – 5-те вид., оновл. – К. : Знання, 2011. – 390 с.

12. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч.-метод. посібник / За заг. ред. проф. Є. П. Качана. – Т. : ТДЕУ, 2006. – 373 с.
13. Волкова О. В. Ринок праці : навч. посібник / О. В. Волкова. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 624 с
14. Бараник З. П. Статистика ринку праці : навч. посібник / З. П. Бараник. – К. : КНЕУ, 2005. – 167 с.
15. Економічна енциклопедія : у 3 т. – Т. 1: А–К / Редкол.: С. В. Мочерний. – К.-Т. : Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.
16. Большая Советская энциклопедия : в 30 т. / Гл. ред. А. М. Прохоров. – 3-е изд. – М. : Советская энциклопедия, 1969–1978. – 5 т. – 896 с.
17. Украинская Советская Энциклопедия : в 12 т. Т. 1: А-Борона / Гл. ред. М. П. Бажан. – К. : Главная редакция УСЭ, 1978. – 552 с.
18. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 1440 с.
19. Яковлева А. М. Сучасний тлумачний словник української мови / А. М. Яковлева, Т. М. Афонська. – Х. : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2007. – 672 с.
20. Закон України “Про зайнятість населення” № 5067-VI від 5 липня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
21. Методологічні положення щодо класифікації та аналізу економічної активності населення [Електронний ресурс] : затв. Наказом Державного комітету статистики України від 19.01.2012 р. № 12. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.org>.
22. Resolution concerning statistics of the economically active population, employment, unemployment and underemployment, adopted by the Thirteenth International Conference of Labour Statisticians [Electronic resource]. : офіц. вебсайт Международной организации труда. – Mode off access: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/-dgreports/-stat/documents/normativeinstrument/wcms_087481.pdf.

23. Авдєєв Л. Г. Довготривале безробіття як соціально-економічне явище / Л. Г. Авдєєв // Ринок праці та зайнятість населення. – 2010. – № 1. – С. 5-7.
24. Бандур С. І. Регіональна економіка : навч. посібник / С. Бандур. – К. : ПІК ДСЗУ, 2010. – 263 с.
25. Попов С. В. Види безробіття та критерії їх класифікації / С. В. Попов // Форум права. – 2006. – № 3. – С. 106-110.
26. Рофе А. И. Экономика труда : учебник / А. И. Рофе. – М. : КНОРУС, 2010. – 400 с.
27. Экономика труда : учебник / Под ред. проф. Ю. П. Кокина, проф. П. Э. Шлендера. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Магистр, 2010. – 686 с.
28. Черниш Т. Сутність та особливості довготривалого безробіття в Україні / Т. Черниш, О. Власенко // Україна: аспекти праці. – 2006. – № 8. – С. 8-12.
29. Добрава Н.В. Соціальне підприємництво/ Н.В. Добрава // Збірник наукових праць Економічні інновації. Випуск 59 Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні та регіонах Причорномор'я. Одеса: ІПРтаЕЕД НАН України, 2015, с. 112-117
30. Блауг М. Экономическая мысль в перспективе / М. Блауг ; пер. с англ. – 4-е изд. – М. : “Дело ЛТД”, 1994. – 720 с.
31. Добрава Н.В. Можливості розвитку соціального підприємництва / Н.В. Добрава, В.О. Однолько// Розвиток економіки та планування бізнесу в сучасних умовах: проблеми та шляхи вирішення: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 14-15 вересня 2017р.). – Одеса: Ротапринт, 2017. – с. 58.
32. Michael C. Lovell and Pao Lin Tien. Economic Discomfort and Consumer Sentiment. – Wesleyan University. Middletown, CT 06459 July 12th, 1999.
33. Standing G. Unemployment and Labour market flexibility / G. Standing. – Geneva. ILO. The United Kingdom, 1992.
34. Чернявська, О. В. - Ринок праці [Текст] : навч. посіб. / О. В. Чернявська. – 2ге вид., переробл. та доповн. – К. : ЦУЛ, 2013. – 522 с.

35. Добрава Н.В. Проблеми легалізації заробітної плати в Україні / Н.В. Добрава // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський нац. екон. ун-т. – Одеса, 2016. – Вип. 1 (60). – С. 213-221.
36. Економічна теорія. Політекономія [Текст] : навч. посіб. / В. М. Семененко, Д. І. Коваленко, В. В. Бугас, О. В. Семененко ; за заг. ред. В. М. Семененка та Д. І. Коваленка. – 2-ге вид., доповн. та переробл. – К. : ЦУЛ, 2011. – 428 с
37. Грішнова, О. А.- Економіка праці та соціально-трудова відносини. Практикум [Текст] : навч. посіб. / О. А. Грішнова, О. М. Білик. – К. : Знання, 2012. – 286 с.
38. Мэнкью, Н. Грегори - Принципы макроэкономики [Текст] / Н. Грегори Мэнкью ; пер.с англ. А Смольский, С. Лукин. – 4-е изд. – С.Пб. : Питер, 2012. – 544 с. – (Классический зарубежный учебник)
39. Палехова В.А. Макроекономіка: Навчальний посібник.– 2-ге вид., доп. та перероб. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 304 с.
40. Волосатих О. Світовий досвід з питань політики зайнятості / О. Волосатих // Вісник Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту. – 2010. – № 3. – С. 56-66.
41. Проблеми підвищення ефективності господарювання в народногосподарському комплексі (на мезо- та мікроекономічних рівнях): монографія / за ред. А.І. Ковальова, Н.В. Сментини. – Одеса: Атлант, 2013. – 398 с.
42. Данилов, А. В., & Кириченко, С. О. (2013). Світовий досвід подолання безробіття як провідний фактор стабілізації ринку праці України.
43. Єсінова Н.І. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Навч. посіб. - К.: Кондор, 2004. - 432 с.
44. Курсон, К. І. (2013). Зарубіжний досвід регулювання зайнятості населення та можливості його використання в Україні. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління, (4), 276-284

45. European Economic and Social Committee Интернет ресурс:
<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.home>

46. Labour market measures in France 2008–13 : the crisis and beyond / Bruno Coquet; International Labour Office, Research Department. – Geneva: ILO, 2015
 Интернет ресурс: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_449923.pdf

47. Labour market measures in Germany 2008–13: The crisis and beyond / Ellen Ehmke and Fabian Lindner; International Labour Office, Research Department. – Geneva: ILO, 2015 Интернет ресурс: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_449926.pdf

48. Labour market measures in in Sweden 2008–13: The crisis and beyond / Dominique Anxo, Thomas Ericson; International Labour Office, Research Department. – Geneva: ILO, 2015 Интернет ресурс: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_449934.pdf

49. United States DEPARTMENT OF LABOR/ Интернет ресурс:
<http://www.dol.gov/>

50. Human Resources Development / Интернет ресурс:
<http://www.mhlw.go.jp/english/index.html>

51. Labour market measures in in the United Kingdom 2008–13: The crisis and beyond / Abián García Rodríguez; International Labour Office, Research Department. – Geneva: ILO, 2015 Интернет ресурс:
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_449936.pdf

52. Employment and Social Development Canada (ESDC) / Интернет ресурс:
<http://www.esdc.gc.ca/eng/home.shtml>

53. Labour market measures in Poland 2008–13: The crisis and beyond / Pawel Gajewski; International Labour Office, Research Department. – Geneva: ILO, 2015
 Интернет ресурс: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_449932.pdf

54. Добрава Н.В. Інфраструктура підтримки малого підприємництва в Україні та на регіональному рівні / Н.В. Добрава // Науковий вісник ОНЕУ Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – Одеса, ОНЕУ, 2013. – № 18 (197). – С. 97-106.

55. Велика О. В. Проблема неформальної зайнятості в Україні /О. В. Велика // Держава та регіони. – 2007. - №1. – С 45-49.

56. Управління функціонуванням та розвитком в регіональних соціо - економічних систем. Монографія. / за ред. А.І. Ковальова, Н.В. Сментини. Харків: ОНЕУ, 2016. – 244 с.

57. Таршина О. С. Теоретичні аспекти зайнятості трудових ресурсів та формування ринку робочої сили / О. С. Таршина // Економіка та держава. – 2006. - №4. – С. 92-94.

58. Економіка праці та соціально-трудова відносини : підручник / [А. М. Колот О. А. Грішнова О. О. Герасименко та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. — К.: КНЕУ, 2009. — с. 204 — 220.

59. Костенко М. А. Соціалізація ринку праці в новій економіці / Збірка наукових праць. — К., ЦУЛ, 2014. — с. 16.

60. Економічна активність населення України 2017 : стат. збірник / Державна служба статистики України. – К., 2017. – 200 с. Інтернет ресурс: <http://www.ukrstat.gov.ua>

61. Гальків Л.І. Втрати людського капіталу: чинник безробіття/ Л.І. Гальків// Економіка і регіони. – 2009. – С.110-113.

62. Степура Т.М. Державне регулювання ринку праці (методологія, практика, шляхи удосконалення) Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.02.03 /; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. – Л., 2005. – 19 с.: табл. – укр.

63. Лібанов Е.М. Сталий людський розвиток: забезпечення справедливості: нац. доповідь /Е. М. Лібанов та ін. / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи. – Умань : Видавничо-поліграфічний центр “Візаві”, 2012. – 412 с.

64. Навстречу “зеленой” экономике: пути к устойчивому развитию и искоренению бедности – обобщающий доклад для представителей властных структур [Электронный ресурс] : доклад ЮНЕП, 2011 г. – Режим доступа: <http://www.unep.org/greeneconomy>

65. Порфирьев Б. “Зеленая” экономика: реалии, перспективы и пределы роста [Электронный ресурс] / Б. Порфирьев. – Carnegie Endowment for International Peace. – 2013 р. – Режим доступа: http://carnegieendowment.org/files/WP_Porfiriev_web.pdf.

66. Від практики реалізації природоохоронних заходів до екологічної політики в Україні: шляхи і проблеми. Аналітична доповідь / В. Г. Потапенко, А. Б. Качинський, Ю. М. Скалецький [та ін.]. – К. : Національний інститут стратегічних досліджень, 2011. – 31 с.

67. Паулі Г. Синя економіка. Десять років, сто інновацій, сто мільйонів робочих місць : доповідь Римському клубу / Г. Паулі. – К. : Risk Reduction Foundation, 2012. – 320 с.

68. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Брюссель, 21 березня 2014 р. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_UkraineEU_Association_Agreement_%28body%29.pdf

69. Європейська соціальна хартія. Міжнародний документ ETS № 35 (Рада Європи, Турін, 18 жовтня 1961 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_300.

70. Growth, competitiveness, employment. The challenges and ways forward into the 21st century. White Paper. – Bulletin of the European Communities. – Luxembourg, 5 December, 1993 [Electronic resource]. – Mode off access: http://europa.eu/documentation/official-docs/white-papers/pdf/growth_wp_com_93_700_parts_a_b.pdf.

71. Конвенція МОП “Про безробіття” № 2 від 29 жовтня 1919 року [Електронний ресурс] : ратифікована Постановою Верховної Ради України № 3931–ХІІ від 4.02.1994 р. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_143.

72. Конвенція МОП “Про політику в галузі зайнятості” № 122 від 9 липня 1964 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_062.

73. Рекомендація МОП “Про політику в галузі зайнятості” № 122 від 9 липня 1964 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_246.

74. Конвенція МОП “Про сприяння зайнятості та захист від безробіття” № 168 від 21 червня 1988 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_182.

75. Рекомендація МОП “Про сприяння зайнятості та захист від безробіття” № 168 від 21 червня 1988 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_284.

76. Конституція України [Електронний ресурс] : прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

77. Закон України “Про зайнятість населення” № 5067-VI від 5 липня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.

78. Про затвердження Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітними підприємницької діяльності [Електронний ресурс] : наказ Міністерства праці та соціальної політики № 307 від 20.11.2000 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0915-00>.

79. Постанова Кабінету Міністрів України “ Про затвердження Програми сприяння зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2017 року ” - від 15 жовтня 2012 р. № 1008 [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1008-2012-%D0%BF/page>.

80. Колешня Л. Сучасні проблеми формування системи робочих місць в умовах інноваційного розвитку економіки / Л. Колешня, Н. Анішина // Україна: аспекти праці. – 2013. – № 2. – С. 9–15.

81. Бандур С. І. Розвиток робочих місць – стратегічний напрям модернізації економіки України / С. І. Бандур // Ринок праці та зайнятість населення. – 2012. – № 2. – С. 3-7.

82. Міжнародний досвід реформування трудового законодавства. Аналітична записка для Уряду України [Електронний ресурс] / Світовий Банк. – Квіт., 2011 р. – Режим доступу:

<http://siteresources.worldbank.org/UKRAINEINUKRAINIANEXTN/Resources/455680-1310372404373/UkraineLaborCodeReformUkr.pdf>.

83. Закон України “Про інноваційну діяльність” № 40-IV від 4 липня 2002 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

84. Петрова І. Л. Ринок інноваційної праці: тенденції формування в Україні / І. Л. Петрова // Україна: аспекти праці. – 2013. – № 5. – С. 3-7

85. Україна 2020. Стратегія національної модернізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://old.radakmu.org.ua/file/Strategy%202020.doc>.

86. Міжнародний досвід реформування трудового законодавства. Аналітична записка для Уряду України [Електронний ресурс] / Світовий Банк. – Квіт., 2011 р. – Режим доступу:

<http://siteresources.worldbank.org/UKRAINEINUKRAINIANEXTN/Resources/455455-1310372404373/UkraineLaborCodeReformUkr.pdf>.

87. Гук Л. Флексікьоріті як стратегія регулювання зайнятості в сучасних умовах / Л. Гук // Україна: аспекти праці. – 2013. – № 7. – С. 23–28.

88. Ринок праці та зайнятість населення: проблеми теорії та виклики практики : монографія / Ред.-координатор М. В. Туленков. – К. : ІПК ДСЗУ, 2010. – 363 с.

89. Білорус Т. Лізинг персоналу як нетрадиційна форма його привернення / Т. Білорус, Л. Пащук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2008. – № 99–100. – С. 14-16.

90. Колот А. М. Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку : монографія / А. М. Колот. – К. : КНЕУ, 2010. – 251 с.

91. Колот А. М. Трансформація інституту зайнятості як складова глобальних змін у соціально-трудовій сфері / А. М. Колот // Україна: аспекти праці. – 2009. – № 8. – С. 3-14

92. Сівашенко Т. В. Особливості аутстафінгу та лізингу персоналу / Т. В. Сівашенко // Економічний простір. – 2008. – № 17. – С. 137-142.

93. Моторна І. І. Дистанційна зайнятість в умовах глобалізації економіки та соціально-економічні вигоди від її використання / І. І. Моторна // Україна: аспекти праці. – 2008. – № 3. – С. 6-12.

94. Красильщиков А. Л. Захист трудових прав працюючих за умов нестандартної зайнятості: нормативно-правове забезпечення / А. Л. Красильщиков // Демографія та соціальна економіка. – 2011. – № 1. – С. 118–124.

94. Ринок праці та зайнятість населення: проблеми теорії та виклики практики : монографія / Ред.-координатор М. В. Туленков. – К. : ІПК ДСЗУ, 2010. – 363 с.

95. Тельхигова М. Ш. Датская модель «флексикурити» // Сборник тезисов и докладов докторантов, магистров, аспирантов на XXII Международных Плехановских чтениях. / М. Ш. Тельхигова. – М. : ГОУ ВПО «РЭА им. Г.В. Плеханова», 2009. – 168 с.

96. Бардак Уммухан. Рынки труда и возможности трудоустройства: тенденции и проблемы в Армении, Азербайджане, Беларуси, Грузии, Республике Молдова и Украине / Уммухан Бардак – Люксембург : Бюро Публикаций Европейского Союза, 2011. – 268 с.